

DE NIEUWE VORSTENLANDEN.

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD VOOR MIDDEN JAVA.

SLUITING DER MAIL TE SEMARANG.

Te Semarang (6,15 ure 's namid.)
Hollandsche Mail 3 — 10 — 17 — 24 — 31 Jan.
Fransche » 14 — 28 —
Engelsche » 6 — 20 —

ABONNEMENTS PRIJS PER 6 MAANDEN:

[Bij vooruitbetaling.]

Voor Ned. Indië. / 9.—
» Europa. » 12.50
Elk nummer afzonderlijk » 0,25

VERANTWOORDELIJK VOOR DE WET:

DE UITGEVERS VOGEL V. D. HEIJDE & Co.
SOERABAKTA.

Agent voor Europa, Nederland uitgezonden,
ELSBACH 6 Rue St. Quentin Parijs.

TARIEF VOOR ADVERTENTIËN

Voor 10 woorden of een gedeelte daarvan voor
1 of 2 plaatsingen / 1.—
Voor iedere herhaling de helft.
Groote letters naar plaatsruimte.
Dubbele kolom, dubbel tarief.
De kosten moeten *contant* betaald worden.
Advertentiën voor andere bladen worden zonder
extra-betaling aangenomen.

DIT BLAD VERSCHIJNT MAANDAG, WOENSDAG EN VRIJDAG, FEESTDAGEN UITGEZONDERD.

TERAARDEBESTELLING

van het stoffelijk overschot van
**Zijne Majesteit Koning
Willem III.**

(Slot.)

De marinetroepen — zeldzaam als ze in de residentie werden gezien — trokken vooral de aandacht. Eene afdeeling trofvens der kon. Ned. zeemacht, sterk 200 geweerdragende manschappen, en mariniers, onder generaal bevel van kap. Juit. ter zee A. P. Tadema, het gedeelte schepelingen onder bevel van den luit. ter zee le kl. J. Cardinaal, en het gedeelte mariniers onder den luit. kol. J. L. Cadet, mocht niet ontbreken in den rouwstoet voor den opperbevelhebber van land- en zeemacht, wier de admiraalsuniform in de lijkst volgde.

De rij van geneesheeren des Konings, allen in den rouwmantel, maakte diepen indruk.

Strikt volgens het programma was aan de indeeling de hand gehouden.

Het middelpunt van dezen rouwtoet — de rouwwagen — teekende zich tusschen de kleurschakering van de galakoetsen en militaire uniformen, scherp af.

Het fluweelen kleed, waaronder de kist van den vorstelijke deade rustte, was hoog opgewerkt, en deze catafalch had iets majestueus onder den gebeeldhouwen hemel waarop de wit-zwarte pluimen wiegelden.

Het was alsof een vervoerbaar praalbed langs de rijen trok. Een bescheiden voorraad kransen toonde de rouwstrade.

Aan de voorzijde van den rouwwagen was een rouwschild met 's Konings naamcijfer, terwijl tegen de vier zijden op de baar met rouwkoorden waren gehecht vier wapens: Oranje-Nassau, Wurtemberg, Rusland en Pruisen, zijnde de kwartieren van den Koning.

Ook de bloemkransen, door de naaste verwanten geschenken, waren op en om de kist gerangschikt.

De Koningin Regentes en Koningin Wilhelmina hadden er palmtakken op neder doen leggen. Tegen de achterzijde van de baar prijkte een vervaarlijke lauwerkrans van de ridders der Militaire Willemsorde, waar-over kruiselsing gelegd was een palmtak van zilveren bladeren van het regiment grenadiers en jagers. Ook de in bloemen uitgedrukte hulde van 's Konings dienstpessoel had eene plaats gekregen op het rouwlaken, dat gedekt door de koninklijke kroon, een beeld gaf van de vergankelijke grootheid.

Honderdduizenden staarden met gepasten eerbied, honderden met tranen in de oogen, op dit praalrijtuig.

Niet minder verheffende oogenblikken verschaft de aanschouwing van de bloemenpyramide, onmiddellijk volgende achter het lijk. Het voornaamste van wat aan kransen en bloemen den ontslapen Vorst was gewijd, was, op last van de Koningin-Weduwe bijeengegaaard, en op een met rouw bekleed voertuig opgevoerd tot eene bijna 8 meter hooge bloemenpyramide, waarop de prachtige krans van de Hollandsche club te Parijs aan het breede oranjelint om den voorrang dong en waarin de doelmatige verdeling van het groen en paars, een smaakvol geheel deed aanschouwen.

Het was eene goede gedachte om de talrijke bewijzen van hulde en verknogtheid uit alle oorden van Nederland bij 's Konings lijkbaar gebracht, eene plaats te geven in derij, vóór de file van rijtuigen der vreemde vorsten en vertegenwoordigers.

De prins en gezanten zaten in gesloten rijtuigen en meer dan de pluimen hunner hoofddeksels of een borst vol riddersorden kreeg men van hen niet te zien.

De militairen, die hun Koninklijke opperbevelhebber grafwaarts leidden, maakten verder de achterhoede uit, afgewisseld door de deputatiën van alle korpsen van land- en zeemacht en het O.-I. leger.

De oudjes, ridders van het Metalen Kruis, strompelden mede voort in den rouwstoet. Zij telden met hun vieren 321 jaren.

De vier bereden officieren, die als aide-ceremoniemeesters in den stoet fungeerden, waren de le luits. Michelhoff van de maréchaussée, Kamerling Helmsolt van de huzaren, Butgers van Rozenburg van de rijdende artillerie, d'Hamecourt van de veld-artillerie.

Het duurde anderhalf uur, vóórdat het laatste militaire escort in de richting van den Delftschen weg uit het oog verdween, uitgeleid door het dagelijksch bestuur.

Op dat oogenblik weerkloek het *Wilhelmus* in den rouwmarsch der schutterij.

De smaakvolle kransengroepering op de lijkst, die geheel vrijstond in den lijkwagen, vorderde, nadat het stoffelijk overschot het paleis had verlaten, nog al eenigen tijd. Middelerwijl waren tekenen door Fransche illustratie-uitgevers, o. a. *l'Illustration* en *le Monde Illustré*, herwaarts gezonden, bezig het tafereel van de plaatsing in den rouw-

wagen uit te tekenen, en ook de Hollandsche schilder, de heer De Josselin de Jong, maakte op het terrein schetsen van eenige groepen. In de kerk te Delft was ook de heer Schipperus bezig met het maken van schetsen.

Ook zag men verscheidene fotografen en dilettanten op verschillende punten den stoet fotografieeren, meestal door het nemen van instantanés.

Kort nadat de beweegbare rouwstrade, zooals de wagen met recht genoemd kon worden, om het voorlezen van het paleis vertrokken was, en de rijtuigen geopend stonden om de vreemde vorsten te ontvangen, ontstond er een oponthoud naar men beweert, als gevolg van het bezwaar van één der voornaamste vorsten om met drie personen in eene koets plaats te nemen.

Eerst nadat aan de eischen der hoffelijkheid was voldaan zette de trein zich verder geregeld in beweging.

De standaard van het koninkrijk, welken de luitenant-generaal Alewijn voor de borst uit droeg, bestond uit een zijden blazoen met het rijkswapen met aan weerszijden afhangende gouden kwasten.

Tegen de witte en blauw fluweelen rücken van de herauten staken scherp af de geheel zwarte kossuums van de wapendragers, die als sombere personages voorafgingen.

Naargeestig, nattig weer; de vochtigheid viel kil en doordringend uit de grijze lucht. Sombere klokkelgelui en met gelijkmatige tusscherpozen, doffe kanonschoten. De lantaarns brandden, met rouwfloers omhuld. De natuur en de menschen hadden gezorgd voor een kader in overeenstemming met de treurige plechtigheid.

Nooit was eene zoo ontzaglijke menschenmassa naar het anders doodsille Delft saamgestroomd, met alle vervoermiddelen en langs alle wegen.

In de stad zelf heerste eene voorbeeldloze orde. Reeds om tien uur was aan de overzijde van den weg, dien de stoet volgde, geen plekje meer onbezet langs de grachten, op stoepen en bordessen. Maar de weg zelf, dien de treurigen optocht moest nemen, was volkomen vrij. Het huis van den burgemeester, den heer De Vries van Heijst was geheel gesloten en met eene rouwversiering langs ramen, kozijnen en boven de deur bedekt.

Men had de toegangen tot den weg, dien de stoet zou volgen, door stovige schuttingen afgesloten, en die voorzorg was niet overbodig. De menigte daarachter stond in letterlijken zin opgeëngd en liet geen plaatsje onbezet op de grachten en straten van waar men moenen mocht, dat de meest bevoorrecht onder de toeschouwers een blik zouden kunnen werpen op den stoet.

Te 12 $\frac{1}{4}$ uur kwam, met stillen trom, het vaandel en de muziekinstrumenten omloersd, een half bataljon der dd. Delftsche schutterij, onder commando van kapitein W. A. O. Laas, het Oude Delft afmarcheeren, om zich langs het »Kalverbosch,» aan den Haagweg buiten de Haagpoort, op te stellen. Daar schaarden zich ook achtereenvolgens: eene deputatie uit de afdeling Delft van *Het Metalen Kruis*; eene deputatie uit het hoofdstuurt van den Nederlandschen bood van oud-onderofficieren, en deputatiën der afdelingen van dezen bond te 's-Gravenhage, Rotterdam, Haarlem, Utrecht Delft, Hoorn en Gennep, de meeste met hune banieren. Ook bevonden zich hier drie gedelegeerden van *La société royale des sous-officiers belges* te Brussel. Voorts deputatiën van de scherpshutters-vereeningingen *Het Vaderland* en *Diletté et arme* (ridderlijke confrérie), van de Ned. Oranje-vereeninging te Rotterdam, de Rotterdamse Watergeazen, de Oranjebood uit Den Haag en het Roode Kruis.

Bij de kerk sloot zich nog aan de Ned. vereening van en voor industrielen uit 's-Gravenhage, vertegenwoordigd door drie leden. Tegenover het Prinsenhof stonden geschaard deputatiën van het Delftsche studentekorps, het Groningsche, het Utrechtsche en het Amsterdamsche, mede met omfloersde banieren.

Even over twee uur bereikte het hoofd van den stoet de grens der gemeente Delft, waar burgemeester en wethouders den stoet opwachten, en de schutterij hare plaats vóór de afdeling mariniers innam. De bovengenoemde deputatiën sloten zich aan bij de deputatiën van officieren, van het eind van den stoet.

Eerst te 2 $\frac{1}{4}$ bereikte de voorhoede van den stoet de kerk, waar reeds des morgens 10 uur vele genoodigden bijeen waren, die zachtken aan in aantal aangroeiden, totdat de leden van het corps-diplomatique er bij eenwaren met de ministers van staat, de voorzitters en leden van de Eerste en Tweede Kamer, hoofdofficieren van leger en vloot, vertegenwoordigers van den Raad van State, van den Hoogen Raad der Nederlanden van den Raad van State van het groothertogdom Luxemburg en van den Hoogen Raad van adel, grootkruizen der Nederlandsche en Luxemburgsche Orden, de commissaris des Konings in de provincie, burgemeesters, enz. enz.

Links van het praalgraf, buiten het hek, was eene eere-wacht opgesteld van schutterij en infanterie, onder bevel van de tweede luitenant Hesseling van de infanterie, en

Suermond van de schutterij.

De wijze waarop de kerk was ingericht, met haren rouwlooi, het doffe licht van de met floers omhulde gaslampen, maakte diepen indruk, die verhoogd werd door het in elkander smeltend geluid van de orgeltonen, het plechtig beieren der klokken en de doffe slagen van de kanonschoten in de verte.

Een groot voertuig had in den vroege ochtend eene menigte kransen aangebracht; die om het nog altijd even prachtige monument werden opgestapeld.

Toen de voorhoede van de stoet te 12 $\frac{1}{4}$ ure de kerk bereikte, schaarden zich de aanwezigen ter linker- en ter rechterzijde van de grafombe, terwijl vier Delftsche predikanten post vatten aan de opening van den grafkelder, en de hofprediker, dr. C. E. van Kootsveld, meer naar voren plaats nam, ten einde eene aanspraak te houden, nadat de baar in de kerk eene voorloopige rustplaats zou hebben gevonden.

Daarbuiten plaatste zich de militaire macht in bataille en had alles verder plaats, zooals het in het officieel programma werd voorgeschreven.

De kransen werden van den achter den lijkwagen zich bevindende wagen in de kerk gedragen en tijdelijk neergelegd bij de bovenvermelde eere-wacht — een lerg van groen en bloemen vormende.

Door een en ander verliep een half uur. De rouwwagen verscheen eerst tegen 3 uur voor den hoofdingang der kerk en zels toen verliep er nog vrij wat tijd, eer het vorstelijke lijk, terwijl de orgeltonen langs de kerkwanden ruischten, door de kamerheeren, bijgestaan door een aantal onderofficieren, naar den grafkelder werd gedragen. Te midden der plechtige stilte, plaatsen zich de herauten met hunne wapendragers aan beide zijden van den grafkelder. Daaromheen schaarden zich de dragers van de ridderorden en de rijkssieraden, alsmede de dragers van de slippers van het rouwkleed. Al de overigen volgden en in de eerste plaats de vreemde vorstelijke personen.

Alle aanwezigen ontvingen eerbiedig en met ontbloot hoofd het vorstelijk lijk, dat op een verhevenheid boven den grafkelder werd geplaatst.

Die talrijke schare aanzienlijken uit ons land en uit den vreemde; die bonte mengeling van de schitterendste uniformen en officieele kleederdrachten, gevoegd bij de plaats waar men zich bevond en de treurig reden waarom men er bijeen was gekomen, mogen op dat oogenblik diepen indruk gemaakt hebben, toch trok de prachtig getooid lijkst met hare kransen en bloemen, gedekt door de koningskroon, alle oog en bleef, zelfs te midden van het schitterende schouwspel dat de kerk toen bood, aller blijken boeien.

Ook wat uiterlijke praal aantetrof, een inderdaad vorstelijke begrafenis.

Maar ook de kist werd van hare bloemen en kransen beroofd, de koningskroon werd er van verwijderd, tegelijk met het omhulsel, en toen nu alleen de kist zelve in haren kostbaren eenvoud daar boven den grafkelder stond, gereed om den laatste mannelijken telg van het Huis van Oranje te ontvangen, nam ds. Van Kootsveld het woord en sprak aldus:

»Nog eens, o God, nog eens staan wij hier, en is weder de deur geopend van den grafkelder, waarin de geschiedenis van ons land en vorstenhuis, als met doodsbeenderen is geschreven: nog eens en nu helaas! de laatste uit de mannelijke lijn van Oranje.

»Toen een meer dan zeventigjarige tot hofprediker werd benoemd, wie kon toen vernemen, dat het zijn zou om binnen 12 jaren al de 5 vorsten van Oranje ten grave te brengen? De taak is bijna al zwaar, vooral deze laatste.

»Mijn hart is vol, mijne herinneringen overstelpen mij. Ik heb Mijnen Koning lief gehad, en hij mij, en de liefde is niet altijd welsprekend.

Viermaal zag ik hem dáár tegenover mij en nu in dezen wijden kring van Vorsten — al waardeeren wij hunne belangstelling — geen eigen zoon of broeder zelfs, om te troosten. De eenige zuster weent te huis in stilte.

»God trooste haar!

»Dat juist in het aandoenlijke van dezen oogenblik. De zonen, die onzen Koning hadden moeten opvolgen, wachten hem al lang in het graf, en wij brengen hier onzen afscheidsroet aan den laatste Oranje-Nassau. Zal het zijn om hem te oordeelen, zooals de oude Egyptenaars hunne dooden deden? Maar dat staat aan ons niet:

»De geschiedenis oordeelt een Koning.

»Maar den mensch oordeelt God alleen.

»En wat zal nu de geschiedenis van dezen Koning zeggen? Hij heeft het langst geregeerd van alle Oranjeforsten 41 $\frac{1}{2}$ jaar; en was de 5e regeeringsjaar van de 80 vorsten van Europa. Na de 40 jaren kon hij zeggen: »Mijn volk zal van mij getuigen, dat ik mijn koninklijk woord, gegeven bij het aanvaarden mijner regeering, heb gestand gedaan.» — Dat woord schetste die regeering geheel. Het Russisch bloed, door zijne aderen vloede, mocht hem

doen neigen tot het onbeperkt persoonlijk gezag, als Koning eerbiedigde hij, naar zijnen eed op de grondwet, de wet-
tig uitgesproken wenschen van zijn volk, en stelde zich boven de partijen. Het protestantisme getrouw en met een anderen Willem III voor oogen, handhaafde hij toch als Koning de vrijheid van g-weten, en alle gelijke rechten.

»En sprak hij met verrukking van zijns vaders heldendaden, zou hij zelf gaarne zijn bloed vergoten hebben voor zijn vaderland, als Koning bewaarde hij ons den verde en toonde alleen alleen zijnen heldenmoed door voor zijne onderdanen zijn leven te wagen in den watersnood. De kunsten des vredes heeft hij aangemoedigd, en al wat voor land en volk werd gedaan, uitloekt of begunstigt, het laatst nog de ontginning onzer heiden.

»Wat al belangrijke werken zijn onder zijne regeering tot stand gebracht, heilzame wetten en besluiten uitgevaardigd, industrie, handel en welvaart toegenomen, en de eer van het kleine Nederland gehandhaafd in den vreemde, want hij had zijn volk lief, zooals hij sprak bij den aanvang zijner regeering: »Ik verbind mij aan een volk, grooter door deugd en dan door grondgebied, krachtiger door eensgezindheid dan door zielental.» Het is een grootsche roeping Koning van zulk een volk te zijn; zoo begon, zoo vervolgde hij. Nog hoor ik zijne stentorstem bij de eerste steenlegging voor het monument in het Willemspark. »Een prins van Oranje kan nooit, nooit te veel voor het volk van Nederland doen.» Daarom wandelde hij ook vrij onder ons om, want de liefde van zijn volk was zijne lijfwacht. En nu, nu stemmen alle partijen samen in dezelfde rouwklacht — alleen niet wie de maatschappij willen omkeeren en verwoesten.

»Zoo hebt gij uwe taak volbracht, mijn Koning! Veel heeft uw hart geleden, maar voor Nederland bleef het altoos kloppen. En nu wachten u daar beneden 33 vorsten en vorstenkinderen uit het Huis van Oranje: zoo gaan ook de koningen heen, afgesneden als halmen in den oogst; maar de Koning der Koningen blijft.

»En zoo moge dan nu de geschiedenis den Koning oordeelen; maar de mensch oordeelt God alleen.

»Toch bewaren ook wij onze herinneringen, de goede en liefelijke vooral, die daar als de tonen eener windharp ruischen over de graven. Wel weten wij het allen, hoe opbruinsend en hartstoechtelijk het karakter was van den Ontslapene, en hoe hij, in alles preecht, als mensch vaak het zelfbedwang miste, dat hem als Koning sierde. Waartoe zou ik het verzwijgen? Ik heb hem nooit gevleid bij zijn leven en denk het niet te doen na zijn dood. Maar wat niet allen zoo goed weten, is de innerlijke goedheid en vroomheid, die den diepsten grondslag van dat bewegelijk karakter uitmaakt. Ik heb hem, te midden zijner hovelingen, met de kinderen zien spelen, alsof hij zelf nog een kind was; en in ons laatste vertrouwelijk samenzijn hem met aandoening de liefde hooren roemen van zijn eigen kind.

»Veel zou ik hier kunnen bijvoegen, proeven van zijn goed hart en kiesch gevoel. Dit één slechts uit mijn eigen herinnering. Juist vóór zijn verjaardag trof mij een dubbele rouw. Toch stond ik gereed, hem te gaan gelukwensen, toen hij mij vrystelde van een feestuur, zoo strijdig met mijne stemming. Niemand had er om gedacht, dan hij zelf.

»En wat daarbij ook dikwijls is miskend? De godsdienst sprak in zijn hart meer dan in zijne woorden. Ik hoorde soms die stem. Eens zelfs had ik met hoogen ernst in de kapel gesproken over bekeering en vergeving; toen hij bij het uitgaan den arm der Koningin losliet, naar mij toekwam, mij op den schouder klopte, en dankte omdat ik zoo goed de waarheid had gezegd.

»Vergeef mij deze persoonlijke herinneringen. Het was mij eene behoefte ze hier uit te spreken. Maar daarbij dan ook, waar zeker geheel Nederland mee instemt, mijn vrien-
gen dank aan de edele Vorstin, die onzen Koning zulk een kalmen levensavond schonk, door haar geloof en hare liefde.

»Na een zooveel bewegen leven, en bij veel gemis en ontbering, was hij de laatste ja, en dankbaar en vergenoegd en betreurde alleen, toen hij zijne kamer niet meer verlaten kon, het bezoek aan zijne bloemen.

»En toen nu het lijden toenam, verzorgde hem zijne ga-
de zoo voorbeeldig, en waakte bij hem tot in den laatste nacht. Zij had dien slag wel gewacht, toen zij bij het aanvaarden van het regentschap alleen durfde bidden om verzachting van 's Konings lijden. God verhoorde haar eer en anders dan zij dacht. En wie zou den kranke, als er toch geen herstel meer was, nog langer dat leven in eene droomwereld hebben gegend?

»Zoo is dan ons Koningshuis uitgestorven, maar God dankt niet geheel. Wat in een hooger zin de profeet van David's huis zeide, is ook op het onze van toepassing:

»Een rijks zal voortkomen uit den afgehouwen tronk, en eene scheut uit zijne wortelen zal vrucht dragen.»

»Ons blijft de jeugdige Koningin, als Prinses reeds de
ogappel van ons volk, dat nu met dubbel radruk bidt:

»O God! bescherm, bewaar en leid haar aan de hand
eener vrome en wijze moeder, dat eens de spruit een boom

wordt als vroeger; — en troost en sterk beiden vooral in deze droeve dagen!

»Vreemde vorsten en gezanten! Gaat henen met den dank van ons allen en zegt het te uwen, dat het kleine Nederland niet wanhoopt, altoos nog groot door zijne trouw aan Oranje, aan zijne geschiedenis en aan zijn God.

»En zoo rust dan nu, geliefte doode! na al de onrust van het leven. Wij treuren, maar niet als die geene hopen hebben. Want vorsten en volken verzinken voor en na in den nacht des doods; maar eers, — Christus is er ons borg voor — eens daagt de morgen der opstanding over de graven. Amen!

Toen werd een enkele bloemtuil op de kist nedergelegd —, een bloemtuil van pensées en klein witte bloemen, ongekunsteld met takjes groen samengebonden —, een afscheidsgrout van 's Konings dochtertje, de Koningin.

Terwijl het orgel schier fluisterend aan het aloude *Wilhelmus* herinnerde, daalde de kist in den grafkelder neder.

Hierna volgde de plechtigheid der verzegeling door den minister van Justitie, en verkondigde de heit van Nederland, dat de plechtige tereardestelling van het stoffelijk overblijfsel van Zijne Majesteit Willem III, koning der Nederlanden, prins van Oranje Nassau, groothertog van Luxemburg, enz., volbracht was.

De laatste eer aan den laatste mannelijken telg van het aloude, beroemde en beminde Huis van Oranje was bewezen.

Ieder ging zijns weegs, maar stuitte buiten op eene onafzienbare menschenmassa, niet tegenstaande duizenden — het was toen 4 uur — den terugtocht reeds hadden aanvaard.

Tot in den laten avond zagen alle wegen, die naar Delft voeren, zwart van menschen en rijtuigen en baanden zich tal van stoombooten en trekschuiten, een weg door het ijs, terwijl ook de spoorweg het buitengewoon druk had. Alles is echter in goede orde afgelopen.

Nederlandsch-Indië.

Uit de pers.

Bataviansch Nieuwsblad.

— Urt *ATJEH* schrijft men ons:

De gouverneur gaat van het plan zwanger om ter Oostkust een scheepvaartregeling in te voeren en die langzamerhand op geheel *Atjeh* toe te passen.

Voorts om aan de koeala te *Eli* twee versterkingen op te richten en banggars, steekolendons, kantoren en woonhuizen te bouwen.

Verder om de tegenwoordige versterking $\pm$ 600 meter meer noordwaarts te verplaatsen en de bezetting ervan te verminderen tot een officier en 50 minderen der infanterie en een luitenant en 10 minderen der artillerie.

Ook denkt de gouverneur eraan een telegraaflijn te doen aanleggen van Kotta-Radja naar Medan via *Eli*.

En ten slotte om ten behoeve der scheepvaartregeling ter Oostkust snellere bootjes van $\pm$ 50 register-ton in dienst te stellen, gedeekt met dikke pantserplaten en voorzien van electrisch licht.

Een en ander houdt verband met een voorstel om de Oostkust tot een assistent-residentie te verheffen.

— Er wordt hier ter stede onder de Inlanders een nieuw soort van ziekte geconstateerd. De patientten lijden eerst aan warme koorts; daarna krijgen zij de klem en vervolgens verliezen zij het vermogen om te spreken.

Soerabaja Courant.

— Urt *DIEMER* wordt bericht dat de tabak er slecht staat en nu meer ondernemingen behalve de *Djember-Maatschappij* zullen staken.

De bevolking was gewoon goed, weelderig zelfs, te leven want in den goeden tijd van tabak is er veel verdiend.

Daar de betalingen nu gering zijn en armoede voor de deur staat wordt het volk brutaal en gevaarlijk voor de rust.

Eenige dagen geleden is de heer van Genderen achtereenvolgens op twee ondernemingen aangevallen. Op de eerste kreeg hij een kap over 't hoofd doch van weinig beteekenis was de wond. Elders wilde de mandor hem te hulp komen doch bekam een hevigen kap tusschen duim en wijsvinger en de verwonding aan het hoofd van den heer v. G. was vrij diep.

De zaak is in onderzoek.

SOERAKARTA, den 12en Januari 1891.

De Commissie voor het eerstdaags plaatshebbende kinderfeest, verzocht ons mede te deelen, dat zij een brief van Sint-Nicolaas ontvangen heeft, meldende dat hij met zijn schimmel op reis is naar Solo en op Zaterdag avond den 24en Januari a. s. om acht uren het Verzorgingsgesticht zal binnentreden.

De kinderen moeten hunne versjes flink van buiten leeren, opdat Sint-Nicolaas te vreden zal zijn.

Het feest begint ten 7 uren.

H. H. Ingezeten, die onverhoopt de inteekeelijst nog niet mochten hebben ontvangen, worden er aan herinnerd, dat de koster der kerk die lijst in bewaring heeft en ook gelegenheid tot inteekening bestaat bij de heeren J. VAN DER LOF en GUS. DORF.

ofo

Ook gedurende den lichten rouw, die zes weken duurt, zal de militaire muziek zich niet doen hooren.

ofo

Met ingang van 16 Januari a. s. zal door de N. I. Spoorwegmaatschappij worden ingevoerd een tijdelijk tarief voor het vervoer van bestelgoederen.

Bij de toepassing van dit tarief wordt artikel 49 der Bijzondere bepalingen voor het vervoer gelezen als volgt:

Het tarief wordt toegepast per collo.

Onafhankelijk van den afstand wordt berekend:

Voor elk collo, dat niet meer dan één kilogram weegt, f 0.30.

Voor elk collo, dat meer dan één, doch hoogstens vijf kilogram weegt, f 0.40.

Voor elk collo, boven vijf kilogram wordt per vijf kilogram of gedeelte daarvan de hiernevens in centen vastgestelde vracht berekend, vermeerderd met een vast recht van f 0.30 per collo.

Voor lichte en volumineuse goederen wordt de vracht berekend naar het dubbel van het werkelijk gewicht.

Voor ongefrankeerde zendingen wordt de vracht met f 0.10 per collo verhoogd.

Verder zal de provisie voor het innen en uitbetalen der remburselementen bedragen één vierde ($\frac{1}{4}$) ten honderd met minimum van 25 cents.

ofo

De vrouw van Mertodrono van de kampong Brotoesoeman vroeg haren man verlof om hare ouders op te zoeken. Daar hij haar niet erg vertrouwde, bespiedde hij haar en kwam tot de ontdekking dat vrouw lief hare liefde aan een vreemde schonk.

Zulk een schande wilde de man niet overleven en maakte zich middels kristeken een einde aan zijn leven.

ofo

Door den heer Alex Regensburg (uitgevers kantoor Regina Orientis) te Batavia zijn uitgegeven de volgende boekwerkjes.

Sjahr djalanan kreta-api door Tan Teng Kie en Hikajat Soeltan Ibrahim, het eerste werkje met tal van advertentiën op rijm.

ofo

In dank ontvingen wij Deel V aflevering 2 van de Veeartsenijkundige bladen van N. Indië.

ofo

Bok Wonodongso van de dessa Ngrino, district Wonogiri, ging, enige dagen geleden naar de aangenoemde dessa grenzende sawahs om padie te snijden en nam haar zuigeling en driejarig zoonje mee.

Bij het naar huis gaan zag zij dat de rivier, gezwollen was, maar daar er geen vaartuig was, was zij verplicht de kalie te doorwaden. Te midden der rivier werd haar zoon door den stroom medegevoerd. Het lijk werd eerst den volgenden morgen opgevischt.

ofo

De heer van Nispen die heden van Batavia is vertrokken zal volgens eene Circulaire van de feest commissie overmorgen met den sneltrein alhier arriveeren.

Het door de leden van de landverhuurdersvereniging aan hun president aan te bieden souper zal op den dag van aankomst des avonds om 9 uur in het Loge-gebouw plaats hebben.

ofo

Heden morgen werd naar het hospitaal gebracht een inlander, die door een gewerschot een zelfmoord wilde plegen doch het zoo onhandig deed, dat hij slechts zijn linkerhand verwondde.

ofo

Gistermiddag ongeveer te 2 uur regende het zóó hard dat de straten van eenige wijken in een oogenblik tijds blank stonden.

ofo

Om zich een denkbeeld te maken van het kolossaal debiet van het apollinaris-water moet men weten dat in het afgelopen jaar 17 miljoen flesschen verbruikt zijn.

ofo

Door den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid is benoemd tot hulponderwijzeres E. Ranzoux Kühr, thans tijdelijk als zoodanig werkzaam aan de openbare 2e lagere school alhier.

ofo

Heden bezigtigen wij, schrijft het B. H. in het atelier van de firma van *Arcken & Co.* een krans van bloemen, rozen en varens, gesloten door een zeer gracieus gevlochten strik, in zilver uitgevoerd en geheel vervaardigd in het atelier van genoemde firma. De krans is bestemd voor het keizerlijke Hof te Solo.

Zelden zagen wij een zoo artistiek en fijn uitgevoerd werk; de bloemen zijn zoo bedriegelijk en natuurgetrouw nagebootst, dat men ze op den fotografischen afdruck niet natuurlijker kan wenschen.

Het schild, midden in den krans aangebracht, is in rococo-styl uitgevoerd, met breed vergulden gepargneerden rand en voorzien van een Javaansche inscriptie.

Het geheel verraadt door zijne ongedwongen uitvoering eene kundige en vaardige hand en maakt deze smaakvol gearrangeerde, op paarsch fluweel geëtalde krans een zeer aangename indruk.

ofo

In de laatste aflevering van Het recht in Ned. Indië komt een arrest voor, waarvan de inhoud aan de Hindoesche huwelijken met kinderen doet denken. Een Inlander in de afdeeling Martapoera (Z. en O. afdeeling van Borneo) was door een wakil panghoe-

loe in den echt verbonden met een achtjarig meisje en bad tegenover haar tegen wil van zijne rechten als man gebruik gemaakt, tengevolge waarvan het kind gedurende drie maanden ernstig ongesteld was geweest. De landraad te Martapoera besliste overaankomstig een vonnis van den priesteraad dat het huwelijk nietig was en verklaarde den man schuldig aan verkrachting. Het hooggerechtshof echter ontstoe hem in revisie van alle rechtsvervolging, omdat hij overtnigd was van de wettigheid van het huwelijk en aanranding der eerbaarheid, van welk misdrijf verkrachting eene der soorten is, gepleegd door den man tegen zijne wettige vrouw, ondankbaar is.

ofo

Tot tegengang van den sluikhandel in zout in de residentie Madura is het voorstel bij de regering in overweging, bij wijze van proef voor den tijd van twee jaren in dienst te stellen:

1	Europeeschen beambte op f 250.— 's maands.
2	Inlandsche mantries elk » » 25.— »
12	» oppassers » » » 10.— »
3	» kwartiers » » » 13.— »
18	» matrozen » » » 10.— »

ofo

Blijkens telegrafische mededeeling van den minister van kolonien moet de eed van trouw voortaan worden afgelegd aan H. M. koningin Wilhelmina, doch wordt eene opzettelijke wijziging der verschillende eedsformulieren onnoodig geacht.

ofo

Een treffend gedicht is door dr. Schaapman vervaardigd, bij gelegenheid van den dood des Konings. Hier onder volgen eenige strofen daaruit.

»Wilhelmas van Nassauwe!»

Gij lid van hoop en moed,

Verkondig onze trouwe,

Breng onzen hulde-groet;

Een telg is ons gebleven

Van 't oude Oranje huis.

Bij 't graf een bood van leven,

De lelie bij het kruis.

U golv' des Heeren zegen,

Oranjemaagdelij,

Op alle paden tegen

In gouden zonneschijn,

U wiege op onze baren

De zachtste zuidertocht,

U om wier blonde haren

Gods hand de kronz vlocht,

Wij groeten U zoo blijde,

Met diep geroerd gemoed,

Wij groeten aan Uw zijde

De Moeder vroom en vroed;

Gij zijt de Oranjezonne,

Die den Novembernacht

Doorbreekt gelijk een bronne

Van leven, licht en kracht.

ofo

Bij een besluit van 31 December jl. is bepaald, dat ook gedurende het jaar 1891 de uit te keeren premie voor het vangen of dooden van een gestrepten of koningstijger in de afdeeling Tjaringin der residentie Bantam bedraagt tweehonderd gulden.

ofo

De commies op het assistent-residentiebureau te Banda Neira, J. S. de Lima, is voornemens eervol ontslag uit zijn betrekking te verzoeken.

ofo

Uit Brussel wordt aan het B. N. het navolgende geschreven:

Sinds eenige dagen heerscht er onder het eigenaardige gedeelte der »wereld», dat bestaat uit woekeers, bankiers van twijfelachtig gehalte, advocaten, wier naam van de hali geschrapt is, dames van de *demi monde* een geduchte opschudding, ten gevolge van een pas ontdekt schandaal, waarin verscheiden bekende personen betrokken zijn.

Eenige schurkachtige financiers hadden een sluim overlegd plan uitgedacht om aanzienlijke jongelieden, wier geestvermogens een weinig verstompt waren door hun losbandig leven, in het net te lokken.

Als speurhonden deden een aantal galante dames dienst, en dezen wisten vele der bedoelde jongetheeren zoo ver te brengen, dat zij blanco wissels onderleekende, ja, enkelen lieten zich zelfs overhalen om er eenvoudig weg den naam van hun vader onder te plaatsen.

Een of andere »bankier» escompteerde de wissels, natuurlijk nadat deze behoorlijk ingevuld waren.

Onder de minnaars van de »dames», die in dienst stonden van de bedriegers, komen verschillende personen voor, wier namen te Brussel algemeen bekend zijn.

Hoewel de schurkenbende haar »operaties» eerst twee maanden geleden begonnen is, zijn er reeds honderden het slachtoffer van geworden.

Bij verscheidene leden der bende zijn huiszoekingen gedaan, die o. a. geleid hebben tot de ontdekking van een geheel magazijn van door bedrog koopwaren, waarin zich voor een bedrag van dertigduizend francs alleen aan tapijten en linnen bevond.

Een bekend juwelier is mede in de zaak betrokken. Hij verkocht voor belachelijk hooge sommen byouteriën op credit, die bestemd waren om aan de »vriendinnen» van de veelbelovende jongelingschap cadeau gegeven te worden.

Deze geschenken werden door deze vriendinnen natuurlijk zoo spoedig mogelijk tegen een behoorlijke vergoeding aan den juwelier teruggegeven. De justitie zet haar onderzoek ijverig voort, en het is te verwachten, dat weldra een aantal der bedriegers en bedriegsters in hechtenis zal genomen worden.

ofo

Omtrent het gebeurde te Bassorah, waarheen de *Atjeh* gezonden werd, leest men het volgende in het regeeringsantwoord betreffende het hoofdstuk »nederlandse zaken» van de staatsbegroting: In aansluiting aan hetgeen de minister mededeeling aan de Kamer heeft medegedeeld in hare vergadering van 8 Mei jl., kan thans het volgende worden gemeld aangaande het gebeurde met het vice-consulaat der Nederlanden te Bassorah.

Gelijk destijds werd medegedeeld had de regering toen teregt nog geene zekerheid omtrent de toedracht der zaak, daar de berichten dienaangaande van onzen vice-consul te Bassorah ontvangen, geenszins overeenstemden met de voorstelling door de Turksche autoriteiten van het gebeurde gegeven. Intusschen is de juistheid der berichten van den vice-consul gebleken uit het sedert ingekomen verslag van den commandeerenden officier van de *Atjeh* nopens het onderzoek door hem ter plaatse omtrent dat incident ingesteld; door dat verslag toch is bevestigd dat, ten gevolge van een twist tusschen een Turksch soldaat, die zich meester had willen maken van eene aan den vice-consul toebehorende boot, en de tot het vice-consulaat behorende bootslieden, een zeker aantal Turksche officieren en soldaten, gevolgd door priesters en andere personen, op 17 Januari jl. tegen den avond binnen het gebouw van het vice-consulaat gedrongen is, alwaar toen door die soldaten slagen zijn toegediend aan onderhoorigen van het vice-consul, niet tegenstaande de vertoogen van den vice-consulaat, die de indringers uitdrukkelijk wees op het consulair karakter van het gebouw, waarin zij zich bevonden.

Voorts is uit dat verslag de ongegrondheid gebleken van de van Turksche zijde aangevoerde beweringen, als zoude een Turksch soldaat binnen het viceconsulaat mishandeld doch ontzet zijn geworden door op zijn geschreeuw toegeschoten kameraden; alsook dat het karakter van het gebouw, waarin het incident plaats had, den indringers onbekend zoude zijn gebleven.

Na ontvangst van dat verslag is aan den gezant te Konstantinopel opgedragen, op grond daarvan, een aanvraag tot de Verhevene Porte te richten, strekkende om te verkrijgen dat door den vali van Bassorah aan den Nederlandschen vice-consul aldaar schriftelijk of wel bij een opzettelijk daartoe aan het vice-consulaat te brengen persoonlijk bezoek, zijn leedwezen over het gebeurde zoude worden betuigd. De regering heeft gemeend haren eisch om voldoening daartoe te kunnen bepalen, omdat inmiddels reeds vernomen was dat de bij de zaak betrokken militairen, kort na het voorgevallene vóór het verspreken van den voor hun verblijft te Bassorah bepaalden tijd, bij wijze van disciplinaire straf waren overgeplaatst naar de gevreesde garnizoenen in de Yemen, terwijl van het instellen eener strafvervolging ter zake van het gebeurde weinig uitkomst te verwachten was.

Het is evenwel niet dan na eene langdurige en vrij moeilijke onderhandeling aan het gezantschap te Konstantinopel mogen gelukken de Verhevene Porte te bewegen tot eene opdracht aan den vali als door ons verlangd. Daar echter de vice-consul te Bassorah middelerwijl met verlof van zijn post was vertrokken, en gedurende zijne afwezigheid de leiding van het vice-consulaat aan een gerant was opgedragen, is wel getreden kunnen worden in de bedenking van den groot-vizier des Turkschen rijks, dat aan dien gerant bezwaarlijk door een zoo hooggeplaatst staatsdienaar als de vali of gouverneur-generaal der provincie in persoon zijn leedwezen over het voorgevallene kon worden betuigd. Mitsdien is goedgevonden kunnen worden dat de betuiging van des val's leedwezen aan den waarnemenden vice-consul zou worden overgebracht door een staatsambtenaar in rang onmiddellijk volgende op den vali zelf.

Nadat de zekerheid verkregen was dat die rang inderdaad bekleed wordt door den van Turksche zijde voor die opdracht in aanmerking gebrachten Mehtoukdj du Vilayet, is ten slotte overeengekomen dat aan den ambtenaar zoude worden opgedragen een bezoek aan den gerant te brengen, met last het leedwezen van den vali te betuigen over hetgeen op 17 Januari jl. aan het vice-consulaat is voorgevallen en de voldoening uit te drukken van den vali, dat de Nederlandsche regering ten gevolge van de haar verstrekte inlichtingen tot de overtuiging gekomen is, dat het feit, dat Turksche militairen den toegang tot het vice-consulaat overschreden hebben, niet voorbedachtelijk heeft plaats gehad met het doel om te beledigen.

Blijkens telegrafisch bericht van den gerant van het vice-consulaat is het afgesproken bezoek door hem ontvangen.

Het incident kan hiernede als afgelopen worden beschouwd.

ofo

Inhoud van »de Landbouwer» No. 30.

Welkelijche kroniek. Dr. Benecke over de sereh. Machia naal Rystoogst. Over Rendementen door S. A. Arendsen Hein. Java-Thee. Koffiemarkt. Opmerkingen over den oer den naam Erythroxylon Coca in Ned. Indië gecultiveerde gewassen. Erpachts aanvragen. Conserveeren van Yzeren Schoorsteenen. De Amsterdamsche Koffie cultuur Maatschappij. Extract der Notulen van de Algemeene Vergadering der Soer. Vereen. van Suikerfabriekanten op 26 December 1890 Oogstberichten tot 19 November. Vragenbus.

Protestantsche Eeredienst.

GODSDIENSTOEFENING

op Zondag 18 Januari 's morgens negen uur.

De Predikant,

P. TH. WILKINDT.

Telegrammen uit de Locomotief.

Londen, 9 Januari.

Te Washington is de algemene opinie, dat de Senaat een wetsontwerp op de vrije zilveraanmunt zal aannemen, maar dat het Huis der Afgevaardigden dat zal verwerpen, waarvan het waarschijnlijk gevolg zal zijn, dat geen enkele financiële wet tot stand komt.

Singapore, 9 December.

De Fransche mail, met berichten loopende tot 13 December, is gisteren hier aangekomen.

De heer Levijssohn Norman verklaarde in de Tweede Kamer, dat deze Indische begroting de ongunstigste der laatste 25 jaren was.

's Konings begrafenis liet aan regeling en orde veel te wenschen over; de hofhouding heeft een dwaas figuur geslagen.

Te Leiden zijn gepromoveerd tot doctor in de rechten: De Savornin Lohman, Zorben Van Eck; te Amsterdam Van Noël.

Batavia, 9 Januari.

Verleend, een tweejarig verlof naar Europa, wegens meer dan vijftienjarige onafgebroken dienst in deze gewesten, aan den griffier bij den landraad te Bandjarmassin Mallien. Benoemd, tot griffier bij den landraad te Bandjarmassin, Messchaert.

Ontslagen, eervol, wegens verrek, de tweede luitenant bij de schutterij te "anda Kaya".

Verleend, een tweejarig verlof naar Europa, wegens ziekte, aan den tweeden luitenant der infanterie Overduin.

Overgeplaatst, naar Pekalongan, de adjudant-landmeter der 2e kl. Vincent;

naar Buitenzorg, de hoofdonderwijzer der eerste klasse Den Broeder;

naar Padang, de hoofdonderwijzer der eerste klasse Spekschot;

naar Pasoeroean, de hoofdonderwijzer der eerste klasse Blekkink;

Ontslagen, eervol, uit hare betrekking, wegens ziekte, de hoofdonderwijzeres te Cheribon, mej. Burgdorff.

Benoemd, tot hulponderwijzeres en geplaatst te Djokjakarta, Jonkvrouwe Van Raders, thans op wachtgeld.

Het stoomschip *Bromo* is op 8 Januari, twee dagen vóór den mailtijd, te Marseille aangekomen.

De *Java-Bode* meldt dat de militaire commandant te Serang door het Legerbestuur is uitgenoodigd, het detachement cavalerie aldaar in de eerste helft van Januari eene excursie door Bantam te doen maken als een militair vertoon, zoo mogelijk ook tot opname van den algemeenen geest onder de bevolking. Gedurende die excursie wordt aan het detachement een controleur bij het Binnenlandsche-Bestuur toegevoegd.

Ook gedurende den lichten Koningsrouw zal de militaire muziek zich niet mogen doen hooren.

Londen, 10 Januari.

Aanstaander. Woensdag zal in den Amerikaanschen Senaat gestemd worden over de financiële wet.

Er wordt een verzoening bij de Parnelstische partij verwacht.

Sioux-Indianen hebben een aanval gedaan op de troepen te Shoshones in Idaho en de stad verbrand, waaruit de blanken gevlucht zijn.

Batavia, 10 Januari.

Ontslagen, eervol, wegens vertrek, als buitengewoon substituit-griffier buiten bezwaar van den lande, bij den landraad te Poerwodadi, Lapié;

te Benkoelen, Benjamins.

Benoemd, tot buitengewoon substituit griffier, buiten bezwaar van den lande, bij den landraad te Tandjoengbalei, Munnich;

te Benkoelen, Telling;

Overgeplaatst, naar Semarang, de adjunct-landmeter der 2e kl. Busselaar.

Toegevoegd, aan den assistent-resident der Noord-Oostkust van Atjeh, met Edi tot standplaats, de controleur der tweede klasse bij het Binnenlandsch-Bestuur op de Buitenbezittingen Vermeulen;

aan den controleur der eerste klasse bij het Binnenlandsch bestuur op de buitenbezittingen te Kroë, de ambtenaar voor den burgerlijken dienst Van Affelen van Saemstort.

Geplaatst, op de hoofdplaats Benkoelen, de controleur der eerste klasse bij het Binnenlandsch-Bestuur op de buitenbezittingen Klerks;

te Mokko-Mokko, de controleur der tweede klasse Schiff;

te Lals, de de controleur der tweede klasse Pieters.

Toegevoegd, aan den assistent-resident van Gorontalo, de controleur der tweede klasse bij het Binnenlandsch-Bestuur op de buitenbezittingen Van Duijvenbode Varkevisser.

Ontslagen, eervol, op verzoek, uit 's lands dienst, de commissies der tweede klasse bij den opst- en telegraafdienst, Dankmeijer.

Belast, met de waarneming der betrekking van commissies der derde klasse bij den post- en telegraafdienst, de ambtenaar op wachtgeld Tuorop, laate stielij commissies der eerste klasse bij dien tak van dienst.

Afgelest, van Atjeh, de kapitein der infanterie Nix, en de eerste luitenant van dat wapen Boltman, De Roever en Royen.

Verleend, een binnenlandsch verlof van eene maand naar Sindanglaja, aan den eersten luitenant der infanterie De Haan.

Benoemd, bij den dienst der Staatsspoorwegen: tot machinist der eerste klasse, Guldenaar en Van Swieten;

tot machinist der tweede klasse, Manuel, Mulockhouwer en Van der Hoeven;

tot machinist der derde klasse, Dumas, John en Busscher, tot onderopzichter der werkplaatsen, Jellema.

Bepaald, dat geplaatst blijft bij het departement van burgerlijke openbare werken, de machinist der derde klasse Mulockhouwer.

Bij Gouvernements besluiten van 1 Januari 1891 zijn goedgekeurd de nieuwe statuten van het *Algemeen Begraafenisfonds* te Soerabaja.

Bij Gouvernment besluit van 4 Januari 1891 is bepaald, dat het gewijzigd eeglement op den afstand in erfpacht van tot staatsdomein behorende gronden, op de buitenbezittingen dadelijk in werking zal treden.

De eerste luitenant der infanterie De Visser, de opzichters der eerste klasse bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken Van Slidrecht en Brauns, benevens de

hoofdonderwijzeres der tweede klasse mej. 's Graijwen, alle vier thans met verlof in Europa, zijn op verzoek eervol, wegens volbrachten diensttijd na met behoud van recht op pensioen, uit 's lands dienst ontslagen.

Het stoomschip *Prinses Sophie* is op 7 Januari te Amsterdam aangekomen.

Uit het jongste verslag van den Gouverneur van Atjeh, loopende tot 29 December 1890, blijkt dat een begin gemaakt is met het aanleggen door het Bestuur, doch op kosten der Inlandsche staatjes, van een nieuwen weg van Bagoh, via Gloempang, naar Djolokbesaur, zoolat in dit jaar de geheele weg van Edi tot Sunprajalen gereed kan zijn, hetgeen in het belang der veiligheid en voor eventuele expedities naar de Oostkust een groot voordeel aanbiedt.

De Fransche mail is heden te Batavia aangekomen.

De Regeering heeft aan de directie der Java-Bank geseind dat het nieuwe octrooi bij Koninklijk Besluit is gearresteerd.

De *Deli Courant* meldt dat de heer Zyker, concessienaris voor de petroleumbooringen, te Singapore, plotseling overleden is.

Op Ontjaarsavond vloog te Medan de kogel van een Forbert geweer in de voorgallerij van een officiers-woning langs de hoofden der bewoners. De herkomst van den kogel is onbekend.

Het *Bat. Nieuwsblad* meldt dat de nummers der tot een bedrag van 82000 gulden gesloten bankbiljetten opzetteken waren, alvorens de biljetten werden inpakten. Later zijn ze nogmaals geverifieerd door eene commissie, die benoemd was om bij het tellen, inpakken en verzegelen van het geld tegenwoordig te zijn. Volgens een welinglicht ambtenaar der Rechterlijke Macht, schijnt de Justitie van oordeel te zijn dat de diefstal niet op het postkantoor te Batavia gepleegd is.

Aangeslagen Vendutiën.

Op Vrijdag 16 dezer ten huize van mevrouw de wed. Cornelis te Poerbaijan alhier, van meubelen en losse goederen.

De vendumeester.

C. PH. BURGEMEESTER.

ADVERTENTIE.

Partelijke dank aan allen die ons hunne blijken van deelneming zonden in ons diep geveld verlies.

P. JANSZ.

J. W. F. JANSZ SCHMILAU.

Soerakarta, 9 Januari 1890.

—27—

WORDT GEVRAAGD:

een opziener volkomen bekend met de bereiding en aanplant van tabak en indigo. Salaris f 75.— met vooruitzichten.

Zonder goede certificaten onnoodig zich aan te melden onder nummer van dit blad, brieven franco.

—28—

WORDT GEVRAAGD:

Een bekwaam opzichter voor eene indigo onderneming. Salaris voorloopig f 75.—

Brieven onder Letter A. te bezorgen bureau "Nieuwe Vorstenlanden".—

35

MIJNBOUW (KOLEN).

Gezocht: Een MIJNBOUWKUNDIGE.

Offertes sub W. 15 bureau Thiemes Nieuw Advertentieblad.

—29—

Nederlandsch-Indische-Spoorweg-Maatschappij.

Lijn Semarang-Vorstenlanden-Willem I.

Te DJOCJA zullen van af den 16en dezer ook bestelgoederen ter verzending worden aangenomen aan het station der Maatschappij te Lempoejangan, mits niet bestemd zijnde voor de lijn Djocja-Tjilatjap der Staatsspoorweg.

Semarang, 9 Januari 1891.

De Chef der Exploitatie.

33

Nederlandsch--Indische Spoorweg-Maatschappij.

Lijn Semarang-Vorstenlanden-Willem I.

Met ingang van 16 Januari e. k. zal:

I. tot nadere aankondiging een tijdelijk verlaagd tarief voor het vervoer van bestelgoederen in werking treden;

II. de provisie voor het innen en uitbetalen van remboersementen belangrijk worden verlaagd.

Gedrukte exemplaren van bovenstaande verlaagde tarieven zijn aan alle stations en halten van den spoorweg verkrijgbaar tegen betaling van 4 cents per stuk.

Semarang, 9 Januari 1891.

Het Comité van Bestuur

34

VENDUTIE

op Vrijdag 16 Januari 1891

ten huize van Mevrouw de weduwe

CORNELIS,

Poerbaijan,

van haren netten en goed onderhouden inboedel, nader per strooibilletten te specificeren.

(31)

H. VAN GROLL

Voorhanden:

Photographie albums.

zeer goedkoop.

VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.

—32—

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den Heer K F GLASER, in leven handelende onder de firma

GLASER & Co.

worden uitgenoodigd vóór 10 Februari 1891 betaling of opgave te doen aan den executair testamentair

J. S. GLASER

Samarang, 10 Januari 1891.

(30)

KENNISGAVE.

De ondergetoekende H. W. MEIJER, horlogemaker te Samarang, brengt beleeft ter kennis van het geachte publiek van Solo en de Vorstenlanden, dat hij op den 2en en 4en Zondag van iedere maand te spreken zal zijn van 's morgens 8 tot 's middags 1 uur, ten einde reparatiën aan horloges, speeldoozen, hyoutierien enz. op te nemen, tevens zal hij steeds voorzien zijn van horloges, enz. en belast zich met de uitvoering aller hem te geven bestellingen zijn vak betreffende.

Hooachtend

H. W. MEIJER.

De belangrijke inboedel van wijlen den Heer

GASTON DEZENTJE

in het landhuis der onderneming

KARANG ANOM,

Halte TJEPPER,

zal op vendutie worden verkocht op:

Vrijdag 23 Januari 1891

voortzetting daarvan op

Vrijdag 30 Januari 1891

en zoo noodig op

Vrijdag 6 Februari 1891

De inboedel, waarvan de specificatie der goederen t. d. g. per toetenden catalogus zal worden bekend gemaakt, en eventueel bij den ondergetoekende op aanvraag verkrijgbaar gesteld, is dageliks te bezichtigen van af 15 Januari 1891.

Op aanvraag en tijdige waarschuwing worden belangstellende naan de HALTE TJEPPER afgehaald.

Op de dagen, waarop de vendutie zal gehouden worden, zullen telkens, na aankomst te Tjepper van de eerste treinen van Solo en van Djokja rijtuigen aan de Halte Tjepper gereed staan, waarvan gratis kan worden ge ruik gemaakt.

mits 4 personen in één rijtuig.

Verdere inlichtingen bij den ondergetoekende te krijgen.

Met commissien belast zich

H. VAN GROLL.

Solo, 12 Januari 1891.

J. J. P. SMITH

weduwe H. F. VAN DER HEIJDE

—37—

OPENBARE VERKOOP

Op Woensdag den acht en twintigsten Januari 1891 des voormiddags ten half tien ure, ten overstaan van den vendumeester te Soerakarta en ter plaatse alwaar het perceel is gelegen:

Van een vierde onverleeld aandeel van het perceel blok letter P nummer 78 gelegen in de chineesche kamp ter hoofdplaats Soerakarta volgens eigendomsact: dedato negen Februar 1885 sub nummer vier in eigendom toebehoorende aan nu wijlen Hendrikus, Fredrikus van der Heijde.

Solo, 12 Januari 1891.

J. J. P. SMITH

—37—

Tan Kian Bauw.

Broodbakker, Slomprennan.

levert goed brood; beter dan bij andere broodbakkers. Niet goed terug Gelegenheid tot het nemen van abonnement; wordt thuis bezorgd.

—38—

Java Hotel Samarang,

Voorheen Hotel Remy Scheere Tawang.

Prijzen uiterst bilijk, met familien worden buitengewoon billijke overeenkomsten getroffen.

Goede, burgerlijke en zindelijke tafel.

Abonnementen voor ETEN BUITENSHUIS op buitengewoon Goedkoop voorwaarden.

Rijsttafel genuttigd in het Hotel door heeren woonachtig buiten Samarang en Kantoorhoudende in de stad, bij abonnement 120.—'s maands.

Met het oog op de benarde tijdsomstandigheden is het Logies, voor doortrekkende personen op 12,50 per dag gesteld.

Minzaamst aanbevolen.

36

NATHAN,

MACHIELSE & Co.

(Afdeeling Toko),

hebben uit Parijs ontvangen een mooie factuur Modeartikelen, bestaande uit soliede Japonstoffen in diverse kleuren met bijbehorende garnieersels, satijns, zwart Thibet, zijden kantstof, parasols, linnen kant voor kabaja's, corsetten, Portèregood met franjes en embrasses, enz., enz. alles tegen concurrerende prijzen. Voorts nieuwe aanvoer van passerdoozen. Prima Export Lagerbier in kisten van 48/ fl à f 25.— Bessenap, Alkmaarder gort enz.

Blijven de aandacht vestigen op hun zelf bereid SELTERSWATER à f 8.— per kist en Eau de cologne superieure à f 1.50 per 1/2 wijfl.

Kaapsche wijnen.

Hotel en Wagendienst

"VAN ECKE", vroeger "Hotel Scholten"

Minzaam aanbevolen.

21 L. G. J. F. STERRENBURG

—39—

KANTOOR ALMANAK 1891.

Bevattende: Kalender met maanstanden en jav. maanden, Chr., Chin., Jav., en Israëlietische feestdagen, Eclipsen; Tarief op het binnen en buitenlandse Brieven vervoer; Verjaardagen van het Kon. Huis, Godelen, Verjaardagen van de Vorstelijke Huzen van Solo en Djocja; Tijdsrekeningen opgaven; Tarief voor reizigers. Voorname maten en gewichten in Ned. Indië. De nieuwe Dienstregelingen N.I. Spoorwegmaatschappij, Staatsspoor O. L. en lijn Djocja-Tjilatjap. Stoomtram Soerabaja-Samarang en Poerwodadi-Goendih; Telegramtarief, Buslichting.

Prijs ongeplakt f 0.50 fr. p. p. f 0.60
geplakt » 1.

(797) VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.

Geillustreerd Humoristische scheurkalenders.

f 2.—. franco per post f 2,25

MEMORANDUM Scheurkalenders

f 1,50 franco per post 1,75

op stander f 4.—

Portemonaie Almanak.

f 0.15.

ZAK-ALMANAK 1891.

in ledere band, à f 2.—

Franco per post 2.20

Bevattende: eclipsen, jaartellingen, chronologische cirkels, christelijke, israëlietische, chineesche, javaansche feestdagen; verjaardagen der leden van het koninklijk huis; gedenken en verjaardagen der vorsten van Solo en Djocja; Bestuur van Nederlandsch-Indië; Hoofden van gewest-bestuur; Residentie Soerakarta; Rechtsinstellingen in de Vorstenlanden enz. enz; kalender europ. en javaansche; weekoes, pranotomongso; ruimte voor dagelijksche aantekeningen; ontvangs' en uitgaaf, debet en credit; tarief voor commissiepenningen; extract uit de zegel ordo nancie, lijst van vrijstellingen; maten en gewichten; tarief voor mailreizigers; de nieuwe dienstregelingen der uren van vertrek der treinen van de N. I. S. M. en S. S. O/L en lijn Djocja-Tjilatjap. Stoomtram Samarang-Joana en Poerwodadi-Goendih; vertrek der booten van de N. I. St. Mij; tarief voor passagiers, posttarief, telegramtarief.

VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.

ROELANTS SCHEURKALENDERS met prachtige schilden f 0.50.— f 4.—

KINDERSCHEURKALENDERS f 0.75.— f 1.—

KANTOORSCHURKALENDERS met blokken van 20 1/2 x 13 1/2 cm.

(9) Vogel van der Heijde & Co.

CRÈME SIMON

Aanbevolen door de voornaamste Geneesheeren van Parijs, en door de elegantste Dames gebruikt, doet in **EEN NACHT** alle aandoeningen der huid verdwijnen, hetzij veroorzaakt door **AVONDKOELTE**, **ZEELUCHT** of **ZON**.

J. SIMON, 36, Rue de Provence, 36, te PARIS
Te BATAVIA bij RATHKAMP & Co.

SANTAL MIDY

Die de zuivere vluchtige Olie van Sandelhout bevatten, worden thans uitsluitend in plaats van Copahu, Cubebe of insinuatien tegen slijmvloden gebruikt. Zij genezen bijna altijd in 48 uren de hardnekkigste uitvloeiingen, zonder de maag te vermoeien.

WAARSCHUWING! DE ECHTE
DRAGEN IN IEDERE CAPSULE DEN NAAM **MIDY** IN ZWARTELETTERS
MIDY, Apoth., 8, r. Vivienne, PARIS

INJECTION BROU Genezend, Onfeilbaar en Voorbehoedend

De eenige welke, zonder er iets aan toe te voegen **alle** verouderde **zoovel als pas ontstane uitvloeiing** en geneest. Dertig jaren succes. — Verkrijgbaar in alle goede Apotheken en in **PARIS** bij **Jules Ferré, Apotheker, 102, Rue Richelieu, Opvolger van Brou.**
Agent voor Ned.-Indië: **D. DE WAAL** te Soerabaya.

Specialiteit van verplaatsbare Stoommachines en Locomobilen

Fabriek van **J. HERMANN-LACHAPPELLE**
J. BOULET & Co., Opvolgers, Ingenieurs-Werktuigkundigen
31-33, RUE BOINOD (Boulevard Ornano, 4-6) PARIS

WERELDTONTSTELLING 1878. — Gouden Medaille, Klasse 52. — FEEDERPHONA 1879 EN 1876
Internationale Koloniale Tentoonstelling **AMSTERDAM 1883**, Gouden Medaille

HORizontale MACHINE Locomobile of op rolletjes
Ketel met directe vlam
Van 3 tot 30 Paardekrachten

VERTICALE MACHINE Van 1 tot 20 Paardekrachten

HORizontale MACHINE Locomobile of op rolletjes
Ketel met omgebogen vlam
Van 5 tot 50 Paardekrachten

GRAAN PEL-EN MEELMOLENS op klokvormig onder tot van gegoten ijzer

Al deze machines zijn gereed voor de aflevering.

TOESTELLEN UIT EEN STUK

Tot het bereiden van Gazeuze Dranken.

DE EENIGE inwendig verzilverde

Selzerwater, Limonades, Sodawater, Monstereende Wijnen, Fieren.

De Siphons zijn sterk en gemakkelijk schoon te maken

HET WAARLIJK ECHTE

EAU DE BOTOT
(BOTOT-WATER)

Is het Eenige door de Geneeskundige Academie van Parijs goedgekeurde Tandwater

Witheid der Tand, Verpleging van den Mond.

TANDPASTA VAN BOTOT — TANDPOEDER VAN BOTOT

LE SUBLIME (Haarwater) — LE VINAIGRE supérieur (Toilette)

VERKRIJGBAAR: 17, Rue de la Paix, PARIS.

Men eische de Handteekening.

Deze Borstverzachtende Bonbon

is tot dusverre de eenige die zijne kalmeerende hoedanigheden verkrijgt uit een produkt door de Academie de Medecine goedgekeurd, en door het Gouvernement geautoriseerd.

De eenige die niet bederft door het klimaat, van Ned. Indië.

Deze bonbon is onmisbaar voor redenaars Zij lost de slijm op die zich in den mond en in het strottenhoofd bevindt en hergeeft aan de stem hare welluidendheid; zij wordt vooral gebruikt tegen:

HOEST, CATARRH, ONTSTEEKING der LUCHTPIJPSTAKKEN, GRIEP, de AANDOENINGEN van de KEEL, de BORST en de MAAG.

VERKOOP IN HET GROOT:

COMAR & Co
28, Rue Saint-Claude, 28
TE PARIS

VERKOOP EN GROS voor Ned. Indië bij **D. DE WAAL**, te Soerabaya en verder alom.

Sirop Zed

Gouden Medaille PARIS ET VIENNE

Niet meer HOESTEN!

Deze SIROP en PATE van Dr Zed hebben den toulbalsemtot basis, het verzachtende en kalmeerende bestanddeel der Geneeskunde. Geen dokter die weigert dat voor te schrijven.

Niet meer KUGCHEN!

Dit geneesmiddel mag nergens ontbreken; het werkt **ZACHT** — maar **ZEKER** — laat nooit ontsteking in de Keel achter, iets wat bij andere borstmiddelen zoo vaak waargenomen wordt.

Niet eest sonder de handteekening van **Dr ZED** — hiervens geplaatst.

WETIG OEDERBERD. — NAMAAK VERMIDDEN

PARIS, 22, Rue Drouot, EN ALOM IN NED. INDIË.

Gezondheid voor allen

PILLEN HOLLOWAY

Zuiver n het bloed en herstellen de ongeregelheden van de **LEVER, MAAG, NIEREN en INGEWANDEN.**

Zij geven kracht en gezondheid weder aan verzwakte gestalten en zijn onwaardebaar ter genezing van alle kwalen, eigen aan 't vrouwelijk geslacht onverschillig van welken leeftijd. Een onbetaalbaar voor kinderen van elken ouderdom.

Alleen bereid in Professor Holloway's Etablissement in New Oxford Street [voorheen 533 Oxford Street] London en verkrijgbaar bij alle medicijnen verkoopers door de geheele Wereld.

Koopers gelieven het Etiquet van ieder doos of pot te onderzoeken. Indien het adres 533 Oxford Street er niet n staat, zoo is het bedrog

Wederom ontvangen:

Ellinger's Eau de Cologne

beste en goedkoopste per halve flesch f 1,50

— 410 — **VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.**

MUZIEKHANDLEL

SEELIG.

PARADEPLEIN

Samarang.

Twee soorten nieuwe pianos van zulk een Constructie en prijs, dat verscheidene andere pianos daarvoor moesten onderdoen, vooral wat toon aangaat.

Twee jaar garantie door de fabriek.

Ze worden verhuurd, verkocht a contant, ook gemakkelijke condities.

— 446 — **SEELIG.**

Eigen geïmporteerde

Manila Sigaren

Prima kwaliteit.

VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.

Houtaankap Ngaroom.

Halte Kebonromo.

Te verkrijgen tegen concurrerende prijzen balken, brandhout, dolken kromhouten, planken, dakribben, panlaten, enz. ook **metselkalk** à f 0,90 per picol, op de stapelplaats achter de Fröbel-school.

— 173 —

Creolin

NIEUWSTE ONTSMETTINGSMIDDEL

Volkomen vrij van vergift.

Men heeft alleen dan zekerheid dat dit praeparat vrij is van vergift, wanneer de flesschen, kannen enz. de stompels en de etiketten dragen van

William Pearson & Co
HAMBURG.

Generaal Vertegenwoordiger in Nederland en de Keizer:

JAN SMITS C. Jz.,
HAARLEM.

Bij wien alle over Creolin verschenen wetenschappelijke geschriften gratis verkrijgbaar zijn.

Agenten voor Ned.-Indië, **J. VAN GORCKOM & Co. Dooja**

— 283 —

Algemeene Maatschappij

Levensverzekering en Lijfrente

gevestigd te Amsterdam.

Hoofd-Agenten voor Ned. Indië te Soerabaya.

J. Th. Andriesse — Hoofd-Agent.

Inlichtingen omtrent de nieuwe veel verlaagde tarieven voor:

I Verzekering van kapitaal bij overlijden met levenslange premiebetaling.

II Verzekering van kapitaal bij overlijden met afbetaling der premie binnen een zeker aantal jaren.

III Verzekering van kapitaal uit te keeren na verloop van een zeker aantal jaren of direct bij overlijden.

worden gaarne verstrekt, door den agent te Solo,

J. F. VAN LEEUWEN.

— 19 —

Brand-Assurantie Maatschappij „de Oosterling,”

Bij het Agentschap dezer Maatschappijen bestaat, op zeer aanneemelijke voorwaarden, gelegenheid tot verzekering tegen brandgevaar, van alle soorten Gebouwen en Goederen.

De Agent te Soerakarta,
H. K. H. WILKENS.

— 125 —

H. KUIJP.

Expediteur, Commissionair en Venduhouder

SAMARANG.

beveelt zich aan in de gunst van het genachte publiek in de Vorstenlanden.

— 66 —

CIVIEL EN MILITAIR MODEMAGAZIJN

J. H. SCHMIDT,

Heerenstraat Semarang, maakt op maat aan:

Burgerkleding, uniformen voor officieren

Costumen voor europeesche en inl. ambtenaren.

Levert geheele uitrustingen van europ. fabrikaat voor mailreizigers.

Altijd voorzien van de grootste keuze fantasieestoffen, tricot, kamgaren, drill, enz. enz.

Voor heeren in voorraad: prima kwaliteit overhemden, onderbroeken, sokken, irish linnen, gezondheids flanelen hemden, zeer te recomanderen.

(363)

W. H. SMITS

Oud- Officier- Topographische dienst

Gezwooren Landmeester

SOERAKARTA. (354)

F. C. H. SCHLAHMILCH

Tailleur

Samarang

zal om de twee maanden a costie zijn voor het opnemen der bestellingen.

— 371 —

Ned. Ind. Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij

te BATAVIA.

Inlichtingen ook omtrent de nieuwe veel verlaagde tarieven voor **Kapitaal bij Overlijden** en voor **Weduwenpensioen** beide met aandeel in de winst worden gaarne verstrekt door het hoofdkantoor te Batavia,

door den Heer **H. K. H. WILKENS** te Solo en door de Agenten der Maatschappij op de andere hoofdplaatsen van Nederlandsch-Indië.

Namens het Bestuur der Maatschappij,

E. DOUWES DEKKER, Directeur

G.E.C. GUFFROY, plaatsvervangend Directeur

TE KOOP.

Een klein huis in de buurt van Lodjiewoeroeng, te bevragen bij

— 530 — **VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.**

Kalkbranderij te Klaten.

Gebluschte en ongebluschte

Hydraulische kalk.

— 81 — **J. G. DOONIK.**

Wederom voorhanden:

LEKKERE

Kedoetabak en Sigaretten.

VOGEL VAN DER HEIJDE & Co.

Atelier de Photographie.

A. TAGGESELL.

Hotel SLIER. (654)

Brand-Assurantie Maatschappij „de Oosterling,”

Bij het Agentschap dezer Maatschappijen bestaat, op zeer aanneemelijke voorwaarden, gelegenheid tot verzekering tegen brandgevaar, van alle soorten Gebouwen en Goederen.

De Agent te Soerakarta,
H. K. H. WILKENS.

— 125 —

H. KUIJP.

Expediteur, Commissionair en Venduhouder

SAMARANG.

beveelt zich aan in de gunst van het genachte publiek in de Vorstenlanden.

— 66 —

Ondergeteekende agent te Soerakarta van de Brandassurantie Maatschappij

INSULINDE

sluit verzekeringen tegen brandschade op gebouwen en goederen op de gebruikelijke voorwaarden en premie.

J. F. VAN LEEUWEN

— 305 —

Snelruk Vogel van der Heijde & Co. Solo.